

noších *Montia arvensis*, či zda herbářový doklad *Tofieldia calyculata* z Moravského krasu skutečně odtud taky pochází?

Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 108 p.

K hodnocení původnosti *Aurinia saxatilis* v Pelinách u Chocně

Zdeněk Kaplan¹⁾ & Jiří Krátký²⁾

¹⁾ Botanický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i., Zámek 1, 252 43 Průhonice; e-mail: kaplan@ibot.cas.cz

²⁾ Třebechovická 821, 500 03 Hradec Králové; e-mail: macshort@tiscali.cz

Těžiště rozšíření druhu *Aurinia saxatilis* v ČR je na reliktních stanovištích v hlubokých říčních kaňonech na střední Ohři, střední a dolní Berounce, střední a dolní Vltavě, dolní Otavě, dolní Lužnici, střední a dolní Sázavě, na Labi v oblasti Českého středohoří, na střední Dyji, dolní Jihlavě a dolní Oslavě (Smejkal 1992). V celých východních Čechách se na přirozeném stanovišti vyskytuje pouze na opukových skalních věžích v přírodní rezervaci Peliny v hlubokém údolí Tiché Orlice u Chocně (Procházka 1980). Druh zde našel a poprvé odtud publikoval Mandlík (1949). Skalnatá část rezervace je jen velmi obtížně přístupná. Vyskytuje se zde nemálo dalších v širokém území vzácných termofytů a rostlin stanovišť reliktního charakteru, jako např. *Anthericum ramosum*, *Berberis vulgaris*, *Cotoneaster integerrimus*, *Festuca pallens*, *Libanotis pyrenaica*, *Melica transsilvanica*, *Sorbus aria* a *Tanacetum corymbosum*, na stinných sutích při bázi opukových skalních pilířů také *Staphylea pinnata* a *Taxus baccata* (Domin 1943a, b, Mandlík 1943, Procházka 1977, Lustyk & Samková 2005). Kromě toho zde byly zaznamenány i vzácné druhy měkkýšů (Faltyssová et al. 2002, Juříčková et al. 2006).

Vzhledem k rozšíření tařice skalní u nás byla původnost jejího izolovaného výskytu na Pelinách zpochybňována (např. Slavík 1971, Procházka 1980). Smejkal (1973) se ve své revizi tařic k výskytu na Pelinách explicitně nevyjadřuje, ale v přehledu rozšíření tuto lokalitu nejmenuje a dodává, že neuvádí „lokality, na kterých bylo *A. saxatile* nepochybně anebo s velkou pravděpodobností vysazeno“. Obdobně v Květeně ČR (Smejkal 1992) není výskyt u Chocně vůbec zmíněn.

V tomto kontextu je velmi významné nedávné zjištění výskytu nosatce *Ceutorhynchus lukesi* právě na Pelinách jako jeho jediné východočeské lokality (Krátký in Benedikt et al. 2010). Ve střední Evropě je tento nosatec monofázně vázán na tařici skalní. V Čechách je to dost vzácný a lokální druh, který tařici nedoprovází na všech jejích lokalitách. Je to reliktní prvek říčních skalnatých údolí, např. Vltavy, Labe, Mže, Berounky a Ohře. Jeho zavlečení na nové lokality je nepravděpodobné, nešíří se se sazenicemi nebo semeny

živné rostliny. To lze dobře pozorovat například v oblastech, kde se vyskytuje na řadě původních lokalit (např. údolí Vltavy a Berounky), ale na zahradních skalkách a na zídkách v ulicích okolních sídel, kam byla tařice skalní přinesena, se nevyskytuje. Všechny tyto okolnosti pasují nosatce *Ceutorhynchus lukesi* do pozice dosti spolehlivého indikátora původnosti lokalit *Aurinia saxatilis*, včetně Pelin u Chocně.

Príspevek vznikl za podpory Botanického ústavu AV ČR (RVO 67985939) a GAČR (č. 14-36079G, Centrum excelence PLADIAS).

- Benedikt S., Borovec R., Fremuth J., Krátký J., Schön K., Skuhrovec J. & Trýzna M. (2010): Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionoidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska. 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophoridae, Eirrhinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae. Annotated checklist of weevils (Coleoptera: Curculionoidea excepting Scolytinae and Platypodinae) of the Czech Republic and Slovakia. Part 1. Systematics, faunistics, history of research on weevils in the Czech Republic and Slovakia, structure outline, checklist. Comments on Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophoridae, Eirrhinidae and Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae. – Klapalekiana 46, Suppl.: 1–363.
- Domin K. (1943a): Několik zajímavých rostlin z opukových skalních věží na Pelinách u Chocně. – Věda Přír., Praha, 22: 82.
- Domin K. (1943b): Nové příspěvky k poznání květeny v povodí Tiché Orlice mezi Chocní a Ústím nad Orlicí a v údolí Třebovky u České Třebové. – Rozpr. Čs. Akad. Věd, Praha, ser. math.-natur., 53/21: 1–42.
- Faltysová H., Bárta F. et al. (2002): Pardubicko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR, Vol. 4, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 316 p.
- Juříčková L., Horský M. & Hrabáková M. (2006): Měkkýši PR Peliny u Chocně. – Malacologica Bohemoslovaca 5: 10–13.
- Lustyk P. & Samková V. (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Chocni (16.–21. 5. 2002). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, Suppl. 2005/1: 77–94.
- Mandlík J. (1943): Botanická rezervace v Pelinách u Chocně a její ochrana. – Věda Přír., Praha, 22: 108–109.
- Mandlík J. (1949): Přírodní chráněné rezervace v okolí Chocně. – Hortus Sanitatis, Praha, 2: 189–190.
- Procházka F. (1977): Květena. – In: Roček Z. [ed.], Příroda Orlických hor a Podorlicka, p. 337–402, Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
- Procházka F. (1980): Současné změny východočeské flóry a poznámky k rozšíření chráněných druhů rostlin. – Zprav. Kraj. Muz. Vých. Čech Hradec Králové 7, append. 1980: 1–135.
- Slavík B. (1971): Poznámky k mapovaným druhům. I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 6: 62–75.
- Smejkal M. (1973): Československé druhy a poddruhy rodu *Alyssum* L. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 8: 1–7.
- Smejkal M. (1992): *Aurinia* Desv. – tařice. – In: Hejný S., Slavík B., Kirschner J. & Křísa B. [eds], Květena České republiky 3: 140–144, Academia, Praha.